

RIKSDAGENS SVAR 76/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av alkohollagen

Regeringens proposition om komplettering av regeringens proposition om ändring av alkohol- lagen (RP 24/2001 rd)

Ärende

Regeringen har till 2001 års riksdag överlämnat sin proposition med förslag till lag om ändring av alkohollagen (RP 24/2001 rd). Till 2002 års riksdag har regeringen överlämnat sin proposition om komplettering av regeringens proposition om ändring av alkohollagen (RP 50/2002 rd).

Beredning i utskott

Social- och hälsovårdsutskottet har i ärendet lämnat ett gemensamt betänkande (ShUB 9/2002 rd).

Beslut

Nu församlade riksdag har antagit följande lag:

Lag

om ändring av alkohollagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i alkohollagen av den 8 december 1994 (1143/1994) 13 § 2 mom. samt 14, 15, 19, 21—23, 26, 41, 42, 44 och 51 §,
av dessa lagrum 15, 22 och 42 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 486/1997 och 44 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 210/1998 och 1/1999, samt
fogas till lagen nya 21 a—21 d § som följer:

13 §

Alkoholbolagets detaljhandel

— — — — —
Alkoholbolaget får bedriva detaljhandel med alkoholdrycker som avses i 1 mom. endast i sådana av tillståndsmyndigheten godkända alkoholbutiker som har ett ändamålsenligt läge och där effektiv övervakning kan ordnas.
— — — — —

14 §

Detaljhandelstillstånd

Detaljhandel med genom jäsning tillverkade alkoholdrycker som innehåller högst 4,7 volymprocent etylalkohol får bedrivas av alkoholbolaget och dessutom av den som tillståndsmyndigheten har beviljat detaljhandelstillstånd.

Detaljhandel med alkoholdrycker som framställts genom jäsning och som innehåller högst

13 volymprocent etylalkohol får utom av alkoholbolaget bedrivas av den som enligt villkor som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer och med tillstånd av tillståndsmyndigheten har beviljats tillstånd för framställning av produkten i fråga.

Detaljhandelstillstånd för alkoholdrycker kan beviljas den som bedöms ha förutsättningar för sådan verksamhet och besitta den tillförlitlighet som verksamheten kräver.

Detaljhandel enligt 1 och 2 mom. får bedrivas endast på sådana av tillståndsmyndigheten godkända försäljningsställen som är lämpliga när det gäller läget och försäljningslokalerna samt verksamheten och där försäljningen är ordnad så att en effektiv övervakning är möjlig.

15 §

Påföljder för överträdelser

Tillståndsmyndigheten kan ge den som innehar detaljhandelstillstånd enligt 14 § 1 och 2 mom. en anmärkning eller en skriftlig varning, förkorta försäljningstiderna eller utan ersättning återkalla tillståndet antingen för viss tid eller permanent, om

1) denna lag eller med stöd av den utfärdade bestämmelser och föreskrifter har överträtts i näringsverksamheten,

2) tillståndshavaren inte längre prövas ha de förutsättningar eller besitta den tillförlitlighet som krävdes för tillståndet, eller om

3) det på försäljningsstället har förekommit ordningsstörningar eller annat missbruk.

Tillståndsmyndigheten kan ge alkoholbolaget en anmärkning eller en skriftlig varning eller utan ersättning förbjuda försäljningen i en alkoholbutik för viss tid eller permanent, om

1) denna lag eller med stöd av den utfärdade bestämmelser och föreskrifter har överträtts i butiken, eller om

2) det i butiken har förekommit ordningsstörningar eller annat missbruk.

När det behövs för att upprätthålla ordningen i en alkoholbutik eller på ett försäljningsställe som avses i 14 § 4 mom. kan polisen avbryta försäljningen tillfälligt, för högst ett dygn. Till-

ståndsmyndigheten skall omedelbart underrättas om en sådan åtgärd.

Vid överträdelse av förbud som föreskrivs i 16 § 2 mom. kan länsstyrelsen ge näringsidkaren eller sammanslutningen en anmärkning eller skriftlig varning, eller för viss tid, dock högst sex månader, förbjuda försäljning av de drycker som avses i bestämmelsen.

19 §

Närmare bestämmelser om detaljhandel

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om tillståndsmyndigheterna och om tiderna för detaljhandel med alkoholdrycker, om godtagbara betalningssätt inom detaljhandeln samt om åldersgränserna för detaljhandelspersonalen.

21 §

Serveringstillstånd

Servering av alkoholdrycker får bedrivas endast av den som tillståndsmyndigheten har beviljat serveringstillstånd. Serveringstillstånd beviljas tills vidare, för viss tid eller tillfälligt. Serveringstillståndet gäller ett visst serveringsställe.

Serveringstillstånd för viss tid kan beviljas när serveringsställets verksamhet är tidsbegränsad till sin karaktär eller när det finns någon särskild anledning att kontrollera att sökanden har de förutsättningar som behövs eller att ge akt på serveringsverksamheten. Tillstånd för viss tid kan beviljas för högst ett år.

Tillfälligt serveringstillstånd beviljas för tillställningar och evenemang för högst en månad.

21 a §

Förutsättningar som gäller den som söker serveringstillstånd

Serveringstillstånd beviljas en myndig sökande som inte har försatts i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats och som har den tillförlitlighet som krävs för servering av alkoholdrycker. Sökanden skall dessutom ha be-

hövliga ekonomiska och yrkesmässiga förutsättningar.

Tillförlitlighet och ekonomiska förutsättningar saknas, om

- 1) sökanden missbrukar rusmedel,
- 2) sökanden enligt utmätning eller annan utredning är oförmögen att svara för sina skulder,
- 3) sökanden under de senaste fem åren vid utövandet av sitt yrke eller annars har gjort sig skyldig till ett brott på vilket kan följa fängelse,
- 4) serveringstillstånd under de fem senaste åren permanent har återkallats hos sökanden eller en sammanslutning där sökanden har utövat bestämmande inflytande,
- 5) sökanden upprepade gånger eller i betydande grad har försummat att betala skatter eller andra offentliga avgifter, eller
- 6) sökanden har utövat bestämmande inflytande i en sammanslutning som under de fem senaste åren försatts i konkurs eller vars konkurs under nämnda tid har förfallit på grund av brist på medel,

och sökandens ovannämnda eller därmed direkt jämförbara tidigare verksamhet visar att sökanden är uppenbart olämplig att utöva serveringsverksamhet.

Yrkesmässiga förutsättningar saknas hos en sökande som inte för serveringsstället anmält en ansvarig föreståndare och ställföreträdare för denne vilka uppfyller de krav som enligt 21 b § ställs på dem.

Vad som ovan sägs om en sökande, gäller även den som på grundval av äganderätt, avtal eller andra arrangemang utövar bestämmande inflytande för sökandens räkning.

21 b §

Krav som gäller den ansvarige föreståndaren och dennes ställföreträdare

Ett serveringsställe skall ha en ansvarig föreståndare och ett tillräckligt antal ställföreträdare för denne, vilka utses av innehavaren av serveringstillståndet. Den ansvarige föreståndaren och ställföreträdarna skall vara lämpliga för uppgiften och genom utbildning eller erfarenhet ha förvärvat tillräcklig yrkesskicklighet. Den an-

svarige föreståndaren och ställföreträdarna skall vid sidan av innehavaren av serveringstillståndet se till att denna lag iakttas på serveringsstället.

Olämplig för uppgiften som ansvarig föreståndare och dennes ställföreträdare är den som på grund av rusmedelsmissbruk eller tidigare förseelser eller försummelser uppenbart inte kan sköta sina uppgifter.

Genom utbildning förvärvat tillräcklig yrkesskicklighet förutsätter minst ett års heltidsstudier inom restaurangbranschen, om undervisningsprogrammet innehåller undervisning och praktik i servering av alkoholdrycker. Genom erfarenhet förvärvat tillräcklig yrkesskicklighet förutsätter minst två års heltidsarbete med servering av alkoholdrycker samt ett av en restaurangläroanstalt utfärdat intyg över förtrogenhet med bestämmelserna om servering av alkoholdrycker.

I fråga om ett serveringsställe där det serveras enbart genom jäsning tillverkade alkoholdrycker som innehåller högst 4,7 volymprocent etylalkohol kan tillräcklig yrkesskicklighet med avvikelse från 3 mom. konstateras genom ett av en restaurangläroanstalt utfärdat intyg över förtrogenhet med bestämmelserna om servering av alkoholdrycker.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet föreskrivs närmare om det undervisningsprogram och det av en restaurangläroanstalt utfärdat intyg som avses i 3 och 4 mom.

21 c §

Krav som gäller serveringsställen och serveringsområden

Serveringsstället skall vara lämpligt för restaurangbruk. Ett villkor för att serveringsstället och dess lokaler skall få användas för restaurangändamål är att de uppfyller de krav som ställs i lagstiftningen. Serveringsstället skall uteslutande vara i sökandens faktiska besittning och kunna övervakas av myndigheterna.

På serveringsstället skall finnas en så stor personal som med beaktande av verksamhetens omfattning och art behövs för att övervakningen

skall vara effektiv och ordningen upprätthållas effektivt. En plan angående personalens antal och uppgifter skall läggas fram för tillståndsmyndigheten.

På serveringsstället får alkoholdrycker serveras endast på ett av tillståndsmyndigheten godkänt serveringsområde där effektiv övervakning kan ordnas. Som serveringsområde får inte godkännas ett allmänt läktarutrymme som används för idrotts-, motions-, musik- eller andra jämförbara evenemang. Serveringsområdet skall märkas ut eller avgränsas på ett för kunderna tydligt sätt, om det inte annars klart kan urskiljas. Trafiken till och från serveringsområdet skall kunna kontrolleras effektivt. En plan angående avgränsning av serveringsområdet skall läggas fram för tillståndsmyndigheten.

Serveringsområdet kan ändras på anmälan av tillståndsinnehavaren. En förutsättning för ändring av serveringsområdet är dock att tillståndsmyndigheten ger tillstånd till det, om ändringen är av betydelse för övervakningen av serveringen. Närmare bestämmelser om ändring av serveringsområden utfärdas genom förordning av statsrådet.

21 d §

Förvägrande eller begränsning av serveringstillstånd i vissa fall

Tillståndsmyndigheten kan begränsa serveringstiden, serveringsområdet, de typer av alkoholdrycker som får serveras eller antalet kundplatser eller uppställa sådana villkor som behövs för övervakningen av serveringen och upprätthållande av ordningen, om förutsättningarna för serveringstillstånd i övrigt uppfylls men det på grund av serveringsställets läge eller andra speciella omständigheter samt med beaktande av tillståndsinnehavarens enligt 21 c § framlagda planer är uppenbart att serveringen inte skäligen kan övervakas.

Tillståndsmyndigheten kan förvägra serveringstillstånd eller begränsa serveringstiden, serveringsområdet, de typer av alkoholdrycker som får serveras eller antalet kundplatser eller uppställa sådana villkor som behövs för övervak-

ningen av serveringen och upprätthållande av ordningen, om

1) serveringstillstånd söks för ett ställe i anslutning till eller i omedelbar närhet av lokaler som huvudsakligen är avsedda för eller används av barn eller ungdomar eller för ett ställe där det bedrivs näringsverksamhet vars huvudsakliga målgrupp är barn och ungdomar,

2) serveringstillstånd söks för ett idrottsevenemang eller för en tillställning som är avsedd för hela familjen eller vars deltagare till stor del är barn och ungdomar,

3) serveringstillstånd söks för lunchservering som en arbetsgivare ordnar för sina arbetstagare, eller om

4) serveringsstället är beläget så att tillståndsmyndigheten utifrån erhållna utredningar och utlåtanden har anledning att misstänka att serveringsverksamheten stör eller har andra negativa konsekvenser för boendemiljön, allmän ordning och säkerhet eller för samhällets service och funktioner.

22 §

Påföljder för överträdelser

Tillståndsmyndigheten kan ge tillståndshavaren en anmärkning, en skriftlig varning, ställa de villkor som behövs för övervakningen av serveringen eller utan ersättning begränsa tillståndet genom förkortning av serveringstiden, begränsning av serveringsområdet eller de typer av alkoholdrycker som får serveras eller utan ersättning återkalla sitt tillstånd för viss tid eller permanent, om

1) denna lag eller med stöd av den utfärdade bestämmelser och föreskrifter har överträtts i näringsverksamheten,

2) tillståndshavaren inte längre provas ha de förutsättningar eller besitta den tillförlitlighet som krävdes för tillståndet, eller om

3) det på serveringsstället har förekommit ordningsstörningar eller annat missbruk.

När det behövs för att ordningen skall kunna upprätthållas på serveringsstället kan polisen av-

bryta serveringen tillfälligt, för högst ett dygn. Tillståndsmyndigheten skall omedelbart underlägga om en sådan åtgärd.

Vid överträdelse av förbud som föreskrivs i 24 § 2 mom. kan länsstyrelsen ge näringsidkaren eller sammanslutningen en anmärkning eller skriftlig varning, eller för viss tid, dock högst sex månader, förbjuda servering av de drycker som avses i bestämmelsen.

23 §

Ordningen på serveringsställen

Berusade skall vägras tillträde till serveringsstället. Om en kund uppträder störande eller uppenbart är berusad skall denne avlägsnas från serveringsstället.

Serverade alkoholdrycker skall konsumeras inom serveringsområdet. Det är förbjudet att bedriva detaljhandel med eller annars föra bort sådana drycker från serveringsstället som har serverats eller som har levererats till en restaurang för servering.

26 §

Närmare bestämmelser om servering

I fråga om tillståndsmyndigheterna för serveringsärenden, serveringstiderna, serveringsmängderna, betalningssätten och skyldigheten att ge räkning vid serveringen, åldersgränserna för serveringspersonalen samt överlåtelse av alkoholdryckslagret när rörelsen upphör eller övergår till en ny ägare föreskrivs genom förordning av statsrådet.

41 §

Produkttillsynscentralens behörighet

Tillståndsövervakningen för och övervakningen av detaljhandel med och servering av alkoholdrycker samt övervakningen och styrningen av reklam och annan säljfrämjande verksamhet för alkoholdrycker ankommer på den under social- och hälsovårdsministeriet lydande produkttillsynscentralen, enligt vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Produkttillsynscentralen övervakar dessutom

- 1) tillverkningen, framställningen, importen och exporten av alkoholhaltiga ämnen,
- 2) partihandeln med alkoholdrycker,
- 3) försäljning och annan överlåtelse av alkoholdrycker ur obeskattade lager,
- 4) försäljningen av sprit och specialförsäljningen av alkoholdrycker samt sådan användning som grundar sig på användningstillstånd,
- 5) import, tillverkning och försäljning av sådan utrustning och delar till den som lämpar sig för olövlighet framställning av alkoholdrycker och sprit,
- 6) import, tillverkning och försäljning av ämnen, produkter och preparat för tillverkning av alkoholdrycker i hemmet, samt
- 7) försäljningen av alkoholdrycker i trafikmedel som trafikerar mellan Finland och utlandet.

42 §

Länsstyrelsens behörighet

Länsstyrelsen skall inom sitt område sköta tillståndsövervakningen för och övervakningen av detaljhandel med och servering av alkoholdrycker samt övervaka reklam och säljfrämjande verksamhet för alkoholdrycker, enligt vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Länsstyrelsen övervakar inom sitt område också detaljhandeln med och serveringen av drycker som innehåller minst 1,2 och högst 2,8 volymprocent etylalkohol.

44 §

Inspektions-, upplysnings- och registreringsrätt

Produkttillsynscentralen och länsstyrelsen har med stöd av denna lag samt de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den rätt att

- 1) inspektera tillståndshavarens lokaler och verksamhet, transporter av alkoholhaltiga ämnen samt att granska för tillsynen behövliga dokument,

2) utan ersättning ta och få för tillsynen behövliga prover, samt att

3) få de meddelanden, upplysningar och dokument som behövs för tillsynen.

Produkttillsynscentralen och länsstyrelserna skall för handläggning och övervakning av tillståndsärenden som avses i denna lag samt för alkoholstatistiken föra ett alkoholnäringsregister över näringsidkare som har beviljats eller ansökt om tillstånd enligt denna lag. Produkttillsynscentralen är ansvarig registerförare.

Följande uppgifter skall registreras:

1) namn och firma, personbeteckning, företags- och organisationsnummer samt adress, telefonnummer och andra adressuppgifter,

2) i 1 punkten angivna uppgifter om samman slutningens styrelsemedlemmar, verkställande direktör och betydande aktieägare, om ansvariga och tysta bolagsmän samt om dessas insatser i bolaget,

3) i fråga om näringsidkare och andra personer som avses i 2 punkten, uppgifter om polisundersökning, förundersökning, åtalprövning och åtal samt straffdomar och domstolsbehandling av brottmål,

4) uppgifter om registrering som mervärdes skattskyldig, införande i förskottsuppbördsregistret och i andra register inom skatteförvaltningen samt uppgifter om skatteskulder som förfallit till betalning,

5) uppgifter om förpliktelser som är föremål för utsökning,

6) uppgifter om företagssaneringar och konkurser samt om andra domstolsbeslut som gäller skulder som har förfallit till betalning,

7) uppgifter om att en privatperson som är föremål för tillsynen har beviljats skuldsanering,

8) uppgifter om verksamhet för vilken har beviljats tillstånd enligt denna lag samt om brott mot denna lag och om överträdelse av bestämmelser, föreskrifter och förbud som har utfärdats med stöd av den och uppgifter om påföljderna för sådana förseelser samt uppgifter om tillsynsmyndigheternas inspektioner och resultaten av dessa, samt

9) övriga uppgifter som behövs för handläggning, övervakning och statistikföring av tillståndsärenden och som inte är känsliga i den bemärkelse som avses i 11 § personuppgiftslagen (523/1999).

I fråga om rätten att kontrollera uppgifter om övervakningsobjekt som avses i 2 mom. och om rättelse av fel gäller det som bestäms i personuppgiftslagen. Uppgifter om näringsidkare och andra i 3 mom. 2 punkten nämnda personer skall förvaras i alkoholnäringsregistret så att de utplånas ur detta när fem år har förflutit från den senaste registreringen.

51 §

Sökande av ändring i produkttillsynscentralens, länsstyrelsens och alkoholbolagets beslut

Ändring i produkttillsynscentralens och länsstyrelsens beslut får, om besvärshöjningsförbud inte gäller i enlighet med 52 §, sökas så som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Produkttillsynscentralen, och länsstyrelsen i fall länsstyrelsen har avgjort den fråga som är föremål för besvär, har också rätt att överklaga beslut som förvaltningsdomstolen har fattat med anledning av att ändring söktes.

Även om ändring har sökts skall produkttillsynscentralens och länsstyrelsens beslut iakttas, om besvärsmyndigheten inte beslutar något annat.

Alkoholbolagets beslut om upptagande av alkoholdrycker i detaljhandelssortimentet eller avlägsnande av alkoholdrycker ur detaljhandelssortimentet samt om prissättningsgrunderna för detaljhandeln kan överklagas hos produkttillsynscentralen så som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Denna lag träder i kraft den 200 . Lagens 21 b § tillämpas dock på serveringsställen som är verksamma vid lagrummets ikraftträdande samt på anhängiga ansökningar om serveringstillstånd räknat från den 1 januari 2004.

Helsingfors den 3 juni 2002
